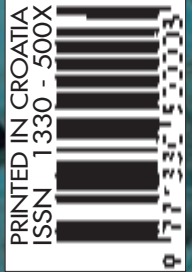

HRVATSKI VOJNIK

Broj 191. Godina V. 6. lipnja 2008.

www.hrvatski-vojn timer.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,80 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Svečani ispraćaj 1. hrvatskog kontingenta u misiju UNDOF

USMC

OKINAWA

Najzahtjevniji test

Ne brinite se, američki marinac na slici se ne utapa. Jedan je od sedmorice koji su tijekom svibnja na Okinawi prolazili dvotjednu obuku za izvidnike-plivače. "Test koji zasigurno dijeli muškarce od dječaka" jedan je od najzahtjevnijih u američkoj vojsci. Prvog tjedna ispituju se opće psihofizičke sposobnosti kandidata, a drugog tjedna vojnici prolaze testove, poput preplivavanja udaljenosti veće od dva kilometra, pod punom opremom i protiv struje.

BAGDAD

Irački zaštitari u britanskoj tvrtki

Britanska tvrtka Pilgrims Group, specijalizirana za upravljanje rizicima, prošloga je tjedna angažirana na zaštiti visoko ugroženih objekata u Bagdadu. Tvrtka je poslovno prisutna u Iraku od 2003., a čine je bivši pripadnici specijalnih snaga, koji pružaju usluge upravljanja sigurnošću za ugovorene lokacije i objekte. Za obavljanje tih poslova tvrtka novači suradnike, koji provode zaštitu, od nadzora preko mobilnih interventnih timova pa do pratnje i zaštite konvoja. Britanci za te poslove novače, osposobljavaju i opremaju lokalne zaposlenike. Procjenjuje se da je to bolje rješenje zbog poznavanja *domaćih* običaja i situacije.

Pilgrims Group

BAGDAD

Izaslanstvo ide po helikoptere

Iz iračkog ministarstva obrane stigla je 2. lipnja poruka da se ozbiljno razmišlja o kupovini francuske vojne opreme, ponajprije pješačkog naoružanja i helikoptera. U tu svrhu Irak će uskoro u Francusku uputiti posebno izaslanstvo, koje će posjetiti neke namjenske proizvođače. U novinama Al-Bayan spominje se da bi glavnu kupovinu mogli predstavljati helikopteri tipa Gazelle, koji su bili zastupljeni u iračkim zračnim snagama i u vrijeme diktatora Sadama Huseina.

SINGAPUR

Definitivno u mirovinu

US Navy

Snajavom umirovljenja najstarijega aktivnog američkog nosača aviona USS Kitty Hawk, koje će uslijediti 2009., krenule su i glasine da će plovilo biti prodano Indiji. Ipak, američki ministar obrane Robert Gates tu je vijest 31. svibnja

odlučno demantirao. Kitty Hawk je svoju službu započeo još prije 47 godina, a 28. svibnja se iz svoje japanske baze otisnuo na posljednje putovanje. Yokosuka je bila baza staroga broda gotovo desetljeće, a tijekom napada na Irak 2003. brod je djelovao u Perzijskom zaljevu.

MOSKVA

Letenje i gađanje

Ruski zrakoplovni pukovnik Vladimir Drik je, kako citiraju RIA Novosti, za drugu polovicu ove godine najavio velik broj vježbi. Zrakoplovstvo će provesti više od 200 vježbovnih ciklusa s 350 živih vježbi gađanja.

Naravno, gađat će se na predviđenim vježbovnim lokacijama, u sklopu različitih operativnih i taktičkih djelovanja. Već klasično, vježbe su usmjerene na "osiguravanje borbene spremnosti Ruskog ratnog zrakoplovstva u svrhu očuvanja ruskih nacionalnih interesa i sigurnosti".

BRUXELLES

Francuske najave za NATO i EU

Gotovo je potpuno sigurno da će Francuska od sljedeće godine opet postati *potpunom* članicom Sjevernoatlantskog saveza, a najavljuje se i da će biti aktivna u transformacijama struktura NATO-a. Osim te najave, francuski dužnosnik ministarstva vanjskih poslova Benoit d'Aboville rekao je, tijekom skupa NATO u sljedećem desetljeću u Bruxellesu, da će Francuska raditi na većoj komplementarnosti Europske unije i NATO-a. U istoj prilici govorila je i francuska dužnosnica Anne-Francoise de Saint Salvy iz ministarstva obrane. Kad u srpnju njezina zemlja preuzme predsjedavanje Europskom unijom, radit će na jačanju vojnih kapaciteta i sposobnosti da EU obavlja vlastite operacije, izjavila je Francuskinja.

NATO

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Zelina d.d.,

K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojn timer.hr

E-mail: hrvojn timer@morh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.

Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Svečani ispraćaj 1. hrvatskog kontingenta u misiju UNDOF

"Vaše djelovanje mora biti u duhu poštivanja svih vrijednosti za koje se zalažu Ujedinjeni narodi i Republika Hrvatska, rekao je Predsjednik RH te im poželio da ispune zadaće koje stoje pred njima te da se u punoj snazi i zdravlju vrate u Hrvatsku

Strana 4

U Splitu održana međunarodna vojna vježba ADRIION 08 - LIVEX

Cilj vježbe bio je provjeriti i poboljšati interoperabilnost mornaričkih snaga koje sudjeluju u održavanju i nadzoru pomorske sigurnosti u Jadranskom i Jonskom moru te ojačati povjerenje i suradnju ratnih mornarica država Jadransko-jonske inicijative

Strana 6

Nakon trodnevne obuke za specijalna djelovanja deseterica kandidata postali pripadnici BSD-a

Treća po redu obuka za specijalna djelovanja trajala je tri tjedna. Provodila se u Udbini i Slunju. Deset polaznika koji su je uspješno završili na službu postrojbi prisegnuli 27. svibnja u udbinskoj vojarni...

Strana 10

Nacionalna sigurnost u ozračju klimatskih promjena

Trend i brzina uočljivih klimatskih promjena poprimili su razmjere koji se nikako ne mogu ignorirati i koji će u bliskoj budućnosti sve više i izravnije utjecati na nacionalnu sigurnost svih zemalja svijeta

Strana 21

Naslovnica snimio Tomislav BRANDT

Svečani ispračaj 1. hrvatskog kontingenta u misiju UNDOF

U misiju bez imalo dvojbe u uspješnost

"Vaše djelovanje mora biti u duhu poštivanja svih vrijednosti za koje se zalažu Ujedinjeni narodi i Republika Hrvatska", rekao je Predsjednik RH te im poželio da ispune zadaće koje stoje pred njima te da se u punoj snazi i zdravlju vrate u Hrvatsku

— Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN —

U vojarni "Croatia" 29. svibnja organiziran je ispračaj prvog hrvatskog kontingenta u misiju UNDOF na Golanskoj visoravni. Uz članove njihovih obitelji na

ispračaju su bili predsjednik Republike Stjepan Mesić, predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić, premijer Ivo Sanader, ministar obrane Branko Vukelić, načelnik GSOSRH- a general zbora Josip Lucić te brojni drugi visoki civilni i vojni dužnosnici što najbolje svjedoči o tome koliki značaj državna vlast pridaje sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga u međunarodnim mirovnim misijama.

UN-ova mirovna misija UNDOF za nas je nova i značajna misija, a ovo je i prvi put da je Hrvatska u jednu mirovnu misiju UN-a uputila postrojbu razine satnije. Misija UNDOF ustrojena je 1974. godine, a obje strane i Izrael i Sirija su se suglasile da na Golanskoj visoravni sudjeluju i pripadnici Hrvatske vojske koji će svoje zadaće obavljati u sklopu austrijskog kontingenta. Zanimljivo ispračaj ovog kontingenta poklopio se i s obilježavanjem međunarodnog Dana mirovnih misija UN-a.

Predsjednik Mesić je rekao kako će se i u ovoj misiji pokazati spremnost pripadnika naše vojske od kojih se očekuje da ispune sve zadaće. "Republika Hrvatska u zadnjih nekoliko godina povećava svoje djelovanje na području izvođenja međunarodnih mirovnih operacija i time daje

Predsjednik Mesić na ispračaju hrvatskih vojnika u misiju UNDOF

svoj doprinos u pronalaženju odgovora na sadašnje i buduće sigurnosne izazove i prijetnje na području Europe, ali i globalno", istaknuo je Predsjednik dodavši kako je sigurnost u današnjem globaliziranom svijetu nedjeljiva. Napomenuo je i kako je ova misija dio širih napora međunarodne zajednice usmjernih ka sprječavanju obnavljanja sukoba. "Vaše djelovanje mora biti u duhu poštivanja svih vrijednosti za koje se zalažu Ujedinjeni narodi i Republika Hrvatska", rekao je Predsjednik te im poželio da ispune zadaće koje stoje pred njima te da se u punoj snazi i zdravlju vrate u Hrvatsku.

Predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić podsjetio je kako je odluka o upućivanju pripadnika OSRH u misiju UNDOF donesena uz vrlo visoki konsenzus u Hrvatskom saboru čemu je u znatnoj mjeri pridonijela činjenica da je i Republika Hrvatska bila primateljica mirovnih snaga. "Hrvatska je danas zemlja koja se poštuje i uvjeren sam da će u NATO-u postrojbe Hrvatske vojske biti elitne, istaknuo je predsjednik Hrvatskog sabora. Kazao je i kako svi koji odlaze u međunarodne misije sa sobom nose i dio domovine te da će Hrvatski sabor i nadalje pratiti i u sklopu svojih ovlasti podupirati svaku akciju koja pridonosi miru u svijetu. "Mir u svijetu jedan je od najviših ciljeva kojima teži čovječanstvo", kazao je premijer Sanader, te dodao kako se Hrvatska danas nalazi u sretnoj poziciji da može sudjelovati u mirovnim misijama i pomoći drugima. Napomenuo je i kako je važno i da su se za sudjelovanje u mirovnim misijama naši vojnici odlučili dragovoljno. "Našim dolaskom na ovaj ispraćaj iskazujemo vam punu potporu u obavljanja ove časne misije UN-a i naravno želimo vam sretan povratak u domovinu", rekao je premijer. Ministar Vukelić je istaknuo kako pripadnici OS-a za sudjelovanje u međunarodnim misijama dobivaju izuzetno visoke ocjene, pohvale i priznanja. Očekuje kako će tu tradiciju nastaviti i ovaj kontingent, te je zaključio kako su naši vojnici u mirovnim misijama dobri ambasadori Hrvatske u svijetu.

■ Naši vojnici u mirovnim misijama su odlični ambasadori Hrvatske u svijetu, kazao je ministar Vukelić

Mnogo sreće i uspješno obavljanje svih zadaća našim mirovnjacima poželio je i načelnik GS OSRH-a general Lucić koji je istaknuo kako je ovaj kontingent prošao sve pripreme te da su u njegovom sastavu iskusni i dobro osposobljeni ljudi od kojih neki već imaju iskustvo sudjelovanja u mirovnim misijama. Da su dobro obučeni i spremni za misiju potvrdili su i pripadnici ovog kontingenta skupnik Damir Trstenjak i narednik Tomislav Šutalo. Obuka koja je prethodila njihovom upućivanju u misiju bila je sveobuhvatna, a u njezinom provođenju koristili su se i iskustvima onih koji su već bili u misijama. Ne očekuju nikakve probleme i uvjereni su da će sve dobro završiti. Republika Hrvatska, sudjelujući u mirovnim misijama UN-a i NATO-a, a uskoro se može očekivati i EU-a, u samom je vrhu zemalja davateljica snaga za međunarodne mirovne misije. Pripadnici Oružanih snaga u ovu, kao i uostalom u sve međunarodne misije odlaze izvršno uvježbani i nema nimalo dvojbe da će sve zadaće uspješno obavljati, te da će dostojno predstavljati, ne samo naše Oružane snage nego i Republiku Hrvatsku i tako dodatno pridonijeti njezinoj međunarodnoj afirmaciji. ■

U Splitu održana međunarodna vojna vježba ADRION 08 - LIVEX

Boljom suradnjom za sigurnije more

Cilj vježbe bio je provjeriti i poboljšati interoperabilnost mornaričkih snaga koje sudjeluju u održavanju i nadzoru pomorske sigurnosti u Jadranskom i Jonskom moru te ojačati povjerenje i suradnju ratnih mornarica država Jadransko-jonske inicijative

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

Multilateralna mornarička vojna vježba ADRION 08 - LIVEX, koja se svake godine provodi u okviru Jadransko-jonske inicijative, održana je u Splitu i okolici od 26. do 30. svibnja. U toj međunarodnoj metodsko-pokaznoj vježbi, koja je provedena u organizaciji Hrvatske ratne mornarice, sudjelovali su države članice inicijative - Albanija, Crna Gora, Grčka, Hrvatska, Italija i Slovenija.

Podsjetimo, Jadransko-jonska inicijativa osnovana je na Konferenciji o sigurnosti i razvitku Jadranskog i Jonskog mora u Anconi, 20. svibnja 2000. godine. Na konferenciji su sudjelovali ministri vanjskih poslova zemalja sudionica - Albanije, Bosne i Hercegovine, Grčke, Hrvatske, Italije i Slovenije, a članice inicijative poslije su postale i Crna Gora i Srbija. Usvajanjem Ankonske deklaracije članice su se obvezale na suradnju u brojnim područjima, a u preambuli deklaracije pozivaju se na Povelju UN-a i Završni dokument iz Helsinkija te na Parišku povelju i na dokumente OESS-a, podržavajući već postojeće programe suradnje EU-a za JIE, uključujući Pakt o stabilnosti.

Združenim snagama do zajedničkog cilja

Cilj vježbe ADRION 08 - LIVEX bio je provjeriti i poboljšati interoperabilnost mornaričkih snaga koje sudjeluju u održavanju i nadzoru pomorske sigurnosti u Jadranskom i Jonskom moru te ojačati povjerenje i suradnju ratnih mornarica država Jadransko-jonske inicijative.

U vježbi je sudjelovalo pet brodova HRM-a - ŠB-72 Andrija Mohorovičić, RTOP-21 Šibenik, OB-03 Cavtat, DBM-81 Cetina i DJB-106, te po jedan ophodni brod iz sastava ratnih mornarica Albanije, Grčke, Italije i Slovenije, dok je Crna Gora sudjelovala u svojstvu promatrača. U vježbu je bio uključen i helikopter Hrvatskog ratnog zrakoplovstva,

Prema scenariju metodsko-pokazne vježbe, pripadnici Bojne za specijalna djelovanja izvršili su "boarding" iz helikoptera na brod u pokretu i zarobili krijumčare ilegalnog tereta, pri čemu su ih osigurali ostali pripadnici iz čamca

U vježbi je sudjelovalo pet brodova HRM-a te po jedan ophodni brod iz sastava ratnih mornarica Albanije, Grčke (na fotografiji HS Machitis P266), Italije i Slovenije, kao i helikopter HRZ-a MI-8MTV1

sa zadaćama traganja i spašavanja na moru te iskrcaja iz zraka, a bili su angažirani i pripadnici Bojne za specijalna djelovanja, koji su se iskrcali iz helikoptera na brod u pokretu te izveli nasilno zauzimanje broda, zarobljavajući pritom krijumčare. Naime, prema scenariju vježbe, zajedničke aktivnosti sudionika obuhvaćale su komunikacije, traganje i spašavanje, taktičko manevriranje brodom, presretanje i ukrcaj na sumnjivo plovilo te signalne vježbe svjetlom.

Vježba je provedena u akvatoriju južno od Lastova i jugoistočno od Visa, a iznimno atraktivan dio, koji su pratili predstavnici medija, proveden je u Kaštelanskom zaljevu.

Valja napomenuti da je Hrvatska ratna mornarica prvi put kao nositelj te aktivnosti izradila kompletan Operativni plan vježbe i pripadajuće anekse na engleskom jeziku, u skladu s NATO standardima, te je pružala svu potrebnu logističku potporu. Zapovjednik vježbe bio je kapetan fregate Milenko Crljen iz Zapovjedništva HRM-a, a na provedbi vježbe bili su i kapetan bojnog broda Marin Stošić, zapovjednik Flotile HRM-a, te zapovjednik BSD-a brigadir Nikola Županić. Svi oni ocijenili su da je vježba uspješno provedena, izrazivši zadovoljstvo koordinacijom i integracijom hrvatskih snaga s mornaričkim snagama drugih zemalja sudionica vježbe. ■

Kapetan fregate Milenko Crljen, zapovjednik vježbe:

Vrlo sam zadovoljan. Postignuti su svi zacrtani ciljevi i dostignuta je vrhunska razina interoperabilnosti u provedbi pomorskih operacija sprečavanja kriminalističkih aktivnosti na moru, a pokazali smo i izvrsnu uvježbanost naših snaga - HRM-a i HRZ-a te BSD-a. Također smo pokazali da smo osposobljeni za zaštitu našega teritorijalnog mora i ZERP-a, a spremni smo te sposobnosti staviti na raspolaganje i državama članicama Jadransko-jonske inicijative te Sjevernoatlantskog saveza.

Kapetan bojnog broda Marin Stošić, zapovjednik Flotile HRM-a:

Radi unapređenja sigurnosti plovidbe, provedena je vježba sa zadaćama iz područja asimetričnih ugroza. U vježbi je sudjelovalo oko 300 osoba. Dio je bio angažiran izravno, a dio kao logistička i sanitetska potpora. Iznimno smo zadovoljni sve je provedeno po planu te u skladu s NATO procedurama i standardima. Uvjeran sam da je vježba pridonijela suradnji u okviru Jadransko-jonske inicijative, što je itekako važno za Hrvatsku kao članicu k tome u ulozi zemlje domaćina.

Brigadir Nikola Županić, zapovjednik Bojne za specijalna djelovanja:

U ovoj vježbi sudjelovali smo s dvanaest pripadnika Ronilačke satnije BSD-a, čija je zadaća bila stupiti u kontakt sa zapovjednim brodom kako bi izvidjeli situaciju. Nakon što su ustvrdili da su na brodu teroristi, snage BSD-a uz pomoć helikopterske posade HRZ-a ukrcavaju se iz zraka na brod, dok ih ostali pripadnici iz čamca osiguravaju. Nakon ukrcaja i pretresa broda, zarobljavaju krijumčare, čime je njihov dio zadaće završen. Kao i sve druge zadaće, i ovu su odradili maksimalno brzo i profesionalno.

Natporučnik Josip Novak, pripadnik 95. zrakoplovne baze Divulje

Hrvatsko ratno zrakoplovstvo bilo je angažirano s jednim helikopterom, čiju posadu čine po dvojica pilota i tehničara te jedan časnik za navođenje. I mi smo vrlo zadovoljni provedbom vježbe, koja se odvijala po planu zahvaljujući dobroj organizaciji HRM-a. Pripadnici HRZ-a sudjelovali su u akciji traganja i spašavanja te zajedno s pripadnicima BSD-a u ukrcavanju njihovih snaga na brod u pokretu, što je iznimno zahtjevan manevr, napose pri vjetru, koji je dodatno otežavao tu aktivnost. Na kraju možemo biti zadovoljni jer su sve zadaće uspješno provedene.

Prisegnuli suci i porotnici Vojnostegovnog suda

snimio D. KIRIN

U Domu HV-a u Zagrebu 30. svibnja je održana svečana prisega predsjednice Vojnostegovnog suda, sudaca i sudaca porotnika Vojnostegovnog suda.

Uz davatelje prisega, na svečanosti su bili i ministar obrane Branko Vukelić, načelnik GSOSRH-a general zbroja Josip Lucić, državni tajnik Željko Goršić, zamjenik načelnika GSOSRH-a general pukovnik Slavko Barić i drugi visokopozicionirani dužnosnici MORH-a i OSRH-a.

Na temelju imenovanja predsjednika Republike Hrvatske i vrhovnog zapovjednika OSRH-a Stjepana Mesića, nova predsjednica Vojnostegovnog suda je pukovnica Đurđica Herc-Barić. Načelnik Vojnostegovnog odjela je brigadir Željko Ivanković, a njegov zamjenik bojnič Sven Reinold. Imenovana su još dvojica voditelja odsjeka i šest stožernih časnika-sudaca. Od porotnika Vojnostegovnog suda, njih 44 imenovano je u Vojnostegovni odjel, a po 26 u odsjeke Osijek i Split.

U prigodnim govorima povodom prisega, ministar Vukelić i general Lucić naglasili su važnost vojne stege i rada Vojnostegovnog suda za ukupno djelovanje OSRH.

D. VLAHOVIĆ

Državni tajnik MORH-a s ministrom obrane Obale Bjelokosti

Tijekom 50. međunarodnog vojnog hodočašća u Lurdu, državni tajnik Ministarstva obrane Željko Goršić sastao se s ministrom obrane Obale Bjelokosti Michelom Amanijem N'Guessanom.

Na sastanku je bio i brigadni general Slaven Zdilar, zapovjednik 16. hrvatskog vojno-redarstvenog hodočašća u to marijansko svetište.

Tijekom sastanka upriličenog u hotelu Christina razgovarali su o ovogodišnjem hodočašću, na kojemu je Obala Bjelokosti sudjelovala sa 60-ak hodočašnika, a Hrvatska s oko 2300, što je posebno fasciniralo ministra N'Guessana. Susret u Lurdu dvojica državnih dužnosnika iskoristila su i za razgovore o trenutačnoj situaciji u Hrvatskoj i Obali Bjelokosti, gdje su dvojica naših vojnih promatrača angažirana u mi-

rovnoj misiji UN-a. Prema riječima njihova ministra obrane, situacija u Obali Bjelokosti polako se smiruje te se pronalaze rješenja za pomirenje dviju zaraćenih strana. Razgovarali su i o drugim vojnim pitanjima te je ministar obrane Obale Bjelokosti posebno pokazao zanimanje za proces tranzicije naših Oružanih snaga. Državni tajnik Goršić ukratko mu je predstavio naš program zbrinjavanja izdvojenog osoblja SPECTRA, koji se ministru N'Guessanu činio primjenjivim i u Obali Bjelokosti, te su na njegovu inicijativu načelno dogovorili suradnju na tom području. Naime, i oružane snage Obale Bjelokosti uskoro će ući u proces tranzicije, a budući da

je Hrvatska svoja iskustva u tom pogledu već prenijela susjednoj Srbiji te Bosni i Hercegovini, nema razloga da u tom smislu ne pomognemo i Obali Bjelokosti.

M. ALVIR

snimio T. BRANDT

Okrugli stol "Hrvatska nakon dobivanja pozivnice za NATO"

U organizaciji udruge "George C. Marshall" Klub Hrvatska 3. lipnja je u Časničkom domu HVU-a održan okrugli stol na temu "Hrvatska nakon dobivanja pozivnice za NATO".

Događaju su, osim pripadnika Udruge nazočili i visokopozicionirani državni dužnosnici RH, kao i OSRH, te gosti iz zemalja regije.

Među govornicima na skupu ističemo pomoćnika ministra u MVPEI-u Pjera Šimunovića i predsjednika izaslanstva Hrvatskoga sabora u Parlamentarnoj skupštini NATO-a Krešimira Čosića. Kraće govore održali su Krunoslav Antoliš, izvršni direktor udruge "Marshall" te kao domaćin ravnatelj HVU-a general bojnič Mirko Šundov.

Cilj okruglog stola bilo je sagledavanje pozicije Hrvatske sa stajališta obveza koje je novi status donio našoj zemlji, i to iz tri aspekta; gospodarskog, političkog i sigurnosnog. Održano je pet prezentacija kojima je pokriveno više tema, a uslijedila je i konstruktivna rasprava.

D. VLAHOVIĆ

U Ministarstvu obrane održana konferencija za medije

Nove snage za nove zadaće

Ministar Vukelić predstavio je novoimenovane ravnatelje uprava MORH-a, najavio je početak dragovoljnog služenja vojnog roka do kraja godine te je upoznao predstavnike medija s trenutnim stanjem u opremanju i modernizaciji, kao i s drugim aktualnim događanjima u obrambenom sustavu

—Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN—

U Ministarstvu obrane održana je 4. lipnja redovita konferencija za medije, kojoj su nazočili ministar obrane Branko Vukelić, državni tajnici Mate Raboteg i Željko Goršić, načelnik Uprave GSOS-a za planiranje brigadnih general Dragutin Repinc, tajnik MORH-a, Petar Barać te novoimenovani ravnatelji uprava MORH-a koji su tom prigodom predstavljani javnosti.

Ravnatelj Uprave za ljudske resurse (M-2) je dugogodišnji djelatnik MORH-a diplomirani pravnik Nenad Smolčić, dok su druga dvojica ravnatelja novi u obrambenom sustavu. Magistar Ivan Brković došao je iz Porezne uprave Ministarstva financija za ravnatelja MORH-ove Uprave za financije (M-4), a diplomirani pravnik Darko Polanec iz Ministarstva gospodarstva na mjesto ravnatelja Uprave za materijalne resurse (M3). Ministar Vukelić izrazio je zadovoljstvo izborom ravnatelja, istaknuvši njihovu stručnost i bogato iskustvo koje je, dodao je, itekako važno s obzirom na predstojeći ulazak Hrvatske u NATO. S tim u vezi ujedno je izrazio nadu da će i ravnatelj Uprave za obrambenu politiku (M-1) biti uskoro imenovan, najavljujući da bi na prijedlog MORH-a tu dužnost trebao preuzeti Pjer Šimunović, dosadašnji pomoćnik ministra vanjskih poslova i europskih integracija za NATO i PzM, a na konferenciji za medije bio je privremeni čelnik Uprave kapetan bojnog broda Robert Hranj.

Ministar Vukelić je upoznao predstavnike medija i s drugim aktualnim događanjima u obrambenom sustavu. Najavio je početak dragovoljnog služenja vojnog roka, s kojim se planira krenuti već do kraja ove godine, napomenuvši da će program obuke ročnika trajati 14 tjedana tijekom kojih će se osposobljavati u temeljnim i specijalističkim vojnim znanjima i vještinama. Uz naknadu putnih troškova, dragovoljnim ročnicima bit će osigurana i novčana naknada u visini od 2660,80 kn te osnovno i dopunsko zdravstveno osiguranje, kao i smještaj, prehrana, vojna odora te sportska i zaštitna oprema. Ministar je zaključio da su pripreme u tijeku i da se očekuje dobar odaziv ročnika za dragovoljno služenje vojnog roka, napominjući da će to biti i preduvjet za stupanje u profesionalnu vojnu službu, a državni tajnik Goršić dodao je da se uredima za obranu po cijeloj Hrvatskoj već prijavilo oko 2500 zainteresiranih.

Prema riječima ministra, programi opremanja i modernizacije također idu po planu i u zadanim rokovima, što se ponajprije odnosi na nabavu novih borbenih oklopnih vozila, ugovorenih s finskom tvrtkom Patria, te obalnih oplovnih brodova, za koje bi se do kraja godine trebao provesti natječaj kako bismo u idućoj godini nabavili barem jedan od brodova za potrebe obavljanja zadaća Obalne

straže u području ZERP-a. U skladu s DPR-om, u planu je nabava i višenamjenskih borbenih aviona za koje bi, prema najavi ministra Vukelića, natječaj trebao biti raspisan iduće godine. Dosad su potencijalnim ponuđačima upućeni zahtjevi za informacijama te je pristiglo sedam odgovora, koje će analizirati stručni tim, nakon čega slijedi izrada Studije izvodivosti te priprema natječajne dokumentacije.

Demantirajući napise prema kojima se izmišljaju nepostojeće afere u MORH-u, ministar obrane je istaknuo da se od najma Canadaira odustalo zahvaljujući kvalitetnoj analizi MORH-ovih stručnjaka, na čiji je prijedlog Vijeće za obranu donijelo takvu odluku. Posebno se osvrnuo na stanje s letjelicama HRZ-a, istaknuvši da su i materijalni i ljudski resursi OSRH-a u potpunosti spremni za predstojeću protupožarnu sezonu. Prema aktualnim podacima, Operativno vatrogasno zapovjedništvo pod vodstvom brigadnoga generala Zvonka Peternela za ovogodišnju PP sezonu na raspolaganju ima po četiri Canadaira CL-415 i Air Tractora te helikoptera Mi-8 i Mi-171sh, te po jedan Bell 206B i Pilatus PC-9. To je ukupno 18 zrakoplova, što je sedam više u odnosu na prošlu godinu, a tu su i četiri plovila HRM-a - tri desantna broda i jedan gumeni čamac, kao i 134 pripadnika HKoV-a.

Na kraju je ministar Vukelić najavio odlazak na Golanšku visoravan s pripadnicima 1. hrvatskog kontingenta u misiju UNDOF, gdje će 95 pripadnika OSRH-a zamijeniti slovačke kolege u sastavu Zapovjedništva UNDOF-a i austrijske bojne, te posjet Nacionalnoj gardi Minnesote, s kojom OSRH izvrsno surađuje u sklopu Programa partnerskih država. ■

Nakon trojtjedne obuke za specijalna djelovanja deseterica kandidata postali pripadnici BSD-a

Uspjeli su najizdržljiviji, psihički i fizički najspremniji

Treća po redu obuka za specijalna djelovanja trajala je tri tjedna. Provodila se u Udbini, a zadnji tjedan na poligonu u Slunju. Deset polaznika koji su je uspješno završili svečano su na vjernost i služenje postrojbi prisegnuli 27. svibnja u udbinskoj vojarni. Dok je taj svibanjski dan bio na izdisaju, u mraku, samo uza svjetlost baklji, novi mladi specijalci obvezali su se da će ispunjavati sve zadaće i da neće pokleknuti ni pred najvećim izazovima...

Napisala i snimila Leida PARLOV

Biti pripadnik Bojne za specijalna djelovanja znači pripadati elitnoj postrojbi Hrvatske vojske, u čije redove mogu ući samo najbolji. Stoga i ne začuđuje njihovo geslo: "Svi su pozvani rijetki su odabrani". U prilog tome da su doista samo rijetki odabrani govori i nedavno završena selekcijska obuka za specijalna djelovanja, koju je od 26 kandidata uspješno završilo samo njih deset. Kriteriji za pristupanje postrojbi su visoki: pripadnici Bojne za specijalna djelovanja moraju imati čvrstu volju, hrabrost i veliku motivaciju, ali i suvereno vladati brojnim vještinama kao što je padobranstvo, ronjenje, alpinizam, antiteroristička borba, borilački sportovi. Dobiti zelenu beretku velika je čast, ali i obveza i odgovornost. Svi oni koji je nose trebaju biti osposobljeni za obavljanje svih, pa i najzahtjevnijih zadaća, i to u najtežim i najekstremnijim uvjetima uz minimalnu logističku pot-

poru, jednom riječju - najčešće oslonjeni sami na sebe.

Treća po redu obuka za specijalna djelovanja trajala je tri tjedna. Provođila se u Udbini, a zadnji tjedan na poligonu u Slunju. Deset polaznika koji su je uspješno završili svečano su na vjernost i služenje postrojbi prisegnuli 27. svibnja u udbinskoj vojarni. Dok je taj svibanjski dan bio na izdisaju, u mraku, samo uza svjetlost baklji, novi mladi specijalci obvezali su se da će ispunjavati sve zadaće i da neće pokleknuti ni pred najvećim izazovima. Na prisezi su bili i njihovi kolege iz postrojbe i zapovjednik BSD-a brigadir Nikola Županić, koji im je čestitao što su postali pripadnici BSD-a, ali ih i upozorio na to da je ovo zapravo tek početak, te da ih tek kad se rasporede u satnije čeka "prava" obuka. Naime, oni će se, prema svojim afinitetima i sposobnostima, rasporediti u satnije BSD-a i dvije do tri godine usavršavati u specijalnostima za koje imaju najbolje predispozicije.

Obuku su provodili instruktori BSD-a, a njome je zapovijedao časnički namjesnik Vlatko Menalo, zapovjed-

Dobiti zelenu beretku velika je čast, ali i obveza i odgovornost. Svi oni koji je nose trebaju biti osposobljeni za obavljanje svih, pa i najzahtjevnijih zadaća, i to u najtežim i najekstremnijim uvjetima

Čestitka najboljima

Kandidati koji su uspješno završili obuku s instruktorima

nik Odjela instruktora u Bojni za specijalna djelovanja. Prema njegovim riječima, selekcijska obuka se provodi s dva glavna cilja, i to: prepoznati psihičke, fizičke, stručne predispozicije kandidata i vidjeti mogu li oni poslije, kroz specijalističku obuku, postati specijalci. Inače kandidati koji dolaze na obuku moraju više od godine dana provesti u nekoj od postrojbi Hrvatske vojske.

"Svaki dan se vježbalo po 16 do 18 sati. Spavalo se po pet do sedam sati, ali nikad u komadu jer smo htjeli vidjeti kako ti mladi ljudi reagiraju pod pritiskom", istaknuo

"Zadovoljan sam obukom, a pogotovo motiviranošću kandidata, jer da bi se radio ovaj posao mora ga se doista voljeti", ističe Menalo, koji je u ovoj postrojbi od 1991. godine.

Tako su svi dobri, ipak, najbolje rezultate ostvario je vojnik Deni Kapitanović, pripadnik Gardijske motorizirane brigade.

"Odlučio sam biti pripadnik BSD-a jer u životu želim nešto više, a volim izazove, adrenalin. Obuka je doista bila naporna i teška, ali držali smo se skupa i izdržali", rekao je vojnik Kapitanović, ne skrivajući oduševljenje što je postao pripadnik BSD-a. I to što je najbolji polaznik mnogo mu znači. Vjeruje da će to biti važno i u njegovu daljnjem radu. Deni je inače u Hrvatskoj vojsci tek nešto više od godine dana i zasigurno će biti dobar primjer i poticaj i drugima koji žele biti profesionalni vojnici.

Bojna za specijalna djelovanja svoju ospobljenost i visoki profesionalizam potvrđuje na brojnim vježbama i međunarodnim natjecanjima specijalnih postrojbi, na kojima redovito postiže izvrsne rezultate.

U

je Menalo te dodao kako je u posljednjem, "paklenom" tjednu obuka najteža. Prije početka obuke kandidati su trebali obaviti ulazna testiranja, koja su obuhvaćala psihotest, provjeru općeg znanja i fizičku spremnost. Topografija, izvidanje, sigurna uporaba i rukovanje minskoeksplozivnim sredstvima, uporaba sredstava veze, dugotrajno trčanje, hodanje u specifičnim uvjetima, gađanje s bojnim streljivom - sve je to samo dio onoga u čemu su se budući specijalci morali dokazati. Uspjeli su oni koji su bili najizdržljiviji, psihički i fizički najspremniji.

najboljem svjetlu predstavila se i na nedavnom obilježavanju Dana Oružanih snaga u Karlovcu. Osim što su izveli nekoliko zanimljivih, atraktivnih i zahtjevnih vježbi, u Karlovcu su njezini pripadnici izložili i svoj TT zbor, što je, prema riječima zapovjednika brigadira Županića, zainteresiralo brojne posjetitelje, a pogotovo mlade. Prema njegovim riječima, postrojba će se i dalje popunjavati na ovakav način, a sljedeća selekcijska obuka trebala bi biti krajem rujna. ■

sljedeća selekcijska obuka trebala bi biti krajem rujna. ■

Hrvatska na Međunarodnom vojnom hodočašću u Lurdu

Slave i hvale vrijedna tradicija

Uistinu, možemo biti ponosni što je hrvatska država te vojska i policija tako dobro predstavljena u Lurdu, a zahvaljujući onima koji su tome najviše pridonijeli možemo se nadati da će tako biti i ubuduće

— Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT —

snimio: Foto Durand

■ Vojni ordinarijat u RH godinama izvrsno surađuje s francuskim domaćinima, te su i ove godine uspješno surađivali hrvatski predstavnici, bojniki Petar Klarić i č. s. Marijana Kustura, sa zapovjednikom osiguranja hodočašća, pukovnikom francuske žandarmerije Leom Nyem, i ravnateljem svetišta Francoisom Monnoryjem

Ovogodišnje vojno-redarstveno hodočašće u Lurd obilježila su dva velika jubileja - 150. obljetnica Gospina ukazanja i 50. međunarodno vojno hodočašće, na kojemu su pripadnici hrvatske vojske i policije sudjelovali po šesnaesti put. Zajedno s njima hodočastili su djelatnici ministarstva obrane i unutarnjih poslova te pripadnici vatrogasne zajednice, hrvatski branitelji i članovi njihovih obitelji, kao i brojni drugi hodočasnici. Upravo u ovoj jubilarnoj godini, mnogi su željeli hodočastiti u Lurd u vrijeme kada to čine tisuće pripadnika vojski iz cijeloga svijeta, te je iz Hrvatske u to marijansko svetište na jugu Francuske potkraj svibnja pristiglo čak 48 autobusa s oko 2300 hodočasnika, a pridružili su im se i državni dužnosnici predvođeni hrvatskim premijerom. Golemi broj hrvatskih hodočasnika zahtijevao je silni angažman u pripremi i provedbi hodočašća, a sudjelovanje 100-postotnih hrvatskih ratnih vojnih invalida te dolazak visokog izaslanstva zahtijevali su dodatne organizacijske napore. To je, dakako, podrazumijevalo dugotrajne i detaljne pripreme te iznimno zahtjevnju organizaciju uoči i tijekom hodočašća, za koju je, kao i svih prethodnih godina, bio zadužen Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj.

Uz dvojicu čelnika, vojnog ordinarija biskupa Jurja Jezerinca i generalnog vikara mons. Josipa Šantića, u Ordinarijatu su i dje-

■ *Za izniman doprinos organizaciji ovogodišnjeg, jubilarnog, ali i prethodnih međunarodnih vojnih hodočašća u Lurdu, dosadašnji je direktor PMI-a Jean-Louis Theron uručio zlatne plakete najzaslužnijima, među kojima i Petru Klariću, koji već godinama skrbi za tehničku provedbu hodočašća (foto gore desno). Francuski vojni biskup Patrik Le Gall istu je plaketu uručio voditelju Klape HRM-a "Sveti Juraj" Marku Braliću (foto lijevo), a njemu je tom prigodom uručena fotografija koju je na prošlogodišnjem hodočašću snimio fotograf HVG-a Tomislav Brandt (desno)*

latnici koji su također zaslužni za održavanje tradicije hodočašćenja u Lurdu. U tom pogledu posebno valja istaknuti Odjel za potporu Vojnom ordinarijatu na čelu s bojnikom Petrom Klarićem, koji je zadužen za tehničku provedbu hodočašća, te časnu sestru Marijanu Kusturu, predstojnicu Unije časnih sestara RH i generalicu reda Služavki malog Isusa. Uz njih, tu su i drugi djelatnici Ordinarijata te pomoćnici vojnih kapelana. Svi oni bili su angažirani na pripremama te u organizaciji i provedbi hodočašća.

Pripreme za ovogodišnje Međunarodno vojno hodočašće (Pelerinage Militaire International - PMI) počele su u listopadu prošle godine, kada su se u Budimpešti sastali predstavnici petnaest zemalja članica PMI-a, među kojima je i Hrvatska. Nakon toga, u siječnju su se u Parizu sastali samo predstavnici zemalja nositelja određenih projekata, a Hrvatska je značajno angažirana u više segmenata. Već dvije godine nositelji smo kompletne procesije s Presvetim, a ove je godine u toj procesiji aktivno sudjelovalo više od 300 hrvatskih hodočasnika - od formiranja i osiguranja procesije do nošenja Presvetog. Prvi je put organizirano Selo mira, u kojemu je Hrvatska bila zadužena za koncertne nastupe te su i tom prigodom, uz brojne druge nastupe u Lurdu, našu zemlju dostojno prezentirali članovi Klape

HRM-a "Sveti Juraj", koji već petu godinu sudjeluju u Međunarodnome vojnom hodočašću. Uz njih, ove je godine Hrvatsku predstavljala i grupa Fides, koja je također imala zapažene nastupe u Lurdu, kao i Orkestar HV-a. Vrlo značajnu i odgovornu ulogu imali su i hrvatski civilni i vojni policajci, koji su bili maksimalno angažirani na poslovima osigura-

nja, a organizatori hodočašća ponovno su ih pohvalili za profesionalizam i kooperativnost.

Da je i ovogodišnje, jubilarno hodočašće uspješno organizirano i provedeno zahvaljujući dobrim dijelom i zaslugama hrvatskih suorganizatora, najbolje pokazuje to što su francuski domaćini, direktor hodočašća i vojni biskup, pojedini ma uručili zlatne plakete, odajući im zaslužno priznanje za golemi doprinos. Zadovoljstvo je izrazio i hrvatski premijer Ivo Sanader, kao i ministar obrane Branko Vukelić, koji je primio čelnike Vojnog ordinarijata nakon hodočašća, te zapovjednik 16. hrvatskog vojnog hodočašća brigadni general Slaven Zdilar. Uistinu, možemo biti ponosni što je hrvatska država te vojska i policija tako dobro predstavljena u Lurdu, a zahvaljujući onima koji su tome najviše pridonijeli možemo se nadati da će tako biti i ubuduće. ■

■ *Pripadnici hrvatske vojne i civilne policije bili su angažirani na poslovima osiguranja tijekom cijeloga hodočašća, a i ove su godine pohvaljeni za profesionalizam (dolje lijevo). Među brojnim hodočascima bili su i predstavnici povijesnih postrojbi - Dubrovački trumbonjeri, Karlovačka straža, Trenkovi panduri i Zrinska garda, koji su svojim atraktivnim odorama privlačili pozornost na ulicama Lurda*

6. smotra vojnih oldtimerera

Povijest na četiri kotača

Smotra je organizirana u prigodi obilježavanja Dana Oružanih snaga, a tijekom promenadne vožnje ponosni vlasnici vojnih oldtimerera obišli su najvažnija mjesta iz Domovinskog rata u Karlovačkoj županiji

Napisala i snimila Leida PARLOV

Na smotri je sudjelovalo 40 starih vojnih vozila i desetak motora

Već šestu godinu u Karlovcu se organizira smotra starodobnih vojnih vozila. Ova zanimljiva manifestacija, koja iz godine u godinu okuplja sve više sudionika, redovito se održava posljednje subote u svibnju, i to u povodu obilježavanja Dana Oružanih snaga. Smotru su organizirali Turistička zajednica grada Karlovca i Odbor za ustrojavanje muzejske zbirke naoružanja Domovinskog rata u suradnji s Veteran klubom Lučko-91., a njezin voditelj je bio brigadir u mirovini Dubravko Halovanić. Od samo sedam vozila, koliko ih je bilo na prvoj smotri, na ovogodišnjoj se broj popeo na 40 te desetak motora. Ponosni vlasnici svoje su metalne ljubimce izložili u prostoru Muzejske zbirke u Turnju. Vozni park bio je doista raznolik: Pinzgauer, Lade Nive, Fiati kakve malo tko pamti, Land Roveri, Jeepovi... pedesetogodišnjaci i stariji koji su, zahvaljujući velikoj brizi svojih vlasnika, još uvijek "živi" svjedoci povijesti. Sva-ko od tih vozila ima svoj ratni put i tko zna što bi nam, da mogu, ispričali. A kako oni ne mogu, o njima pričaju njihovi vlasnici.

Tako su najstariji vozač ovogodišnje smotre vitalni osamdesetogodišnji Dragutin Župančić i njegov UAZ ruske proizvodnje iz 1982. godine živi svjedoci ratnih događanja na karlovačkoj bojišnici. Dragutin je bio pripadnik 1. bojne 110. brigade. Tijekom rata je ranjen i tad je ostao bez vozila. Ali našao ga je - uništenog naravno - obnovio ga i od tada ga redovito registrira i vozi. No zanimanje za stara vozila samo je jedan Dragutinov hobi. Skuplja on i antikvitete, a u njegovoj zbirci su i stare registarske tablice. Među njima je i jedna iz 1930. godine, godine njegova rođenja, koja je sastavni dio opreme UAZ-a. Iako je za svoje vozilo sentimentalno vezan, želja mu je da ono postane dio muzejskog postava zbirke naoružanja Domovinskog rata.

Prema pravilima, vozači su trebali biti odjeveni u odore postrojbe u čijem je sastavu bilo vozilo. Najstrastveniji kolekcionari, kao što je Boris Tuđan, koji je dobio priznanje za najkompletnije vozilo, skupili su i originalnu opremu i naoružanje koje su vozila imala. Tuđanov JEP FORD GPW iz 1943. godine upotrebljavala je tijekom II. svjetskog rata 82. padobranska američka divizija kao vozilo veze. Boris je strastveni kolekcionar, ima bogatu zbirku militarije, a kako bi je što više ljudi vidjelo namjerava napraviti internet-muzej.

Nakon polaganja vijenaca i paljenja svijeća na spomeniku poginulim braniteljima u Turnju te prigodnog kulturno-umjetničkog programa, vojni oldtimeri su krenuli u gotovo cjelodnevnu promenadnu vožnju karlovačkim krajem, vozeći zavidnom brzinom od 50-ak kilometara na sat. Prva postaja na njihovu putu bio je Karlovac, a potom su obišli i druga važna mjesta iz Domovinskog ra-

ta u karlovačkom kraju. Prisjetili su se dana ponosa i slave, kad je stvarana samostalna i neovisna Hrvatska, a paljenjem svijeća na spomen-obilježjima odali su počast poginulim braniteljima. Voditelj smotre, brigadir u mirovini Dubravko Halovanić, ovogodišnju je smotru ocijenio uspješnom, a s obzirom na dobar odaziv nema sumnje da će se vojni oldtimeri okupiti i sljedeće godine. ■

Najstariji vozač je osamdesetogodišnji Dragutin Župančić

Hodočašće vojnika i policajaca Gospi Dragotinskoj

Osječki dekanat Vojne biskupije, u suradnji s Bogoslovnim sjemeništem i Katoličkim bogoslovnim fakultetom u Đakovu, uz potporu postrojbi MORH-a i MUP-a organizirao je 13. svibnja 5. dekanatsko hodočašće djelatnika - katolika MORH-a i MUP-a u zavjetno marijansko svetište Gospe Dragotinske nedaleko od Đakova.

Hodočasnike, njih oko 700, u đakovačkoj je katedrali prije hodočašća pozdravio mr. Bože Radoš, duhovnik Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu, a đakovački i srijemski biskup dr. Marin Srakić je rekao: "Mjesto koje želimo pohoditi dokaz je pobožnosti Božjega naroda. Tamo vjernici odlaze i vraćaju se snažno utvrđeni u očitovanju kršćanskog života i radosno spremni za izvršavanje djela ljubavi". Potom je biskup podijelio hodočasnički blagoslov.

Nakon toga hodočasnici su se uputili na desetakilometarski hod do svetišta Gospe Dragotinske, tijekom kojega su molili kronicu i pjevali marijanske pjesme. U svetištu je održano misno slavlje na otvorenom. Misu je predvodio biskup Srakić, a koncelebriralo je dvadesetak svećenika. Na početku se biskup prisjetio 1683. go-

dine, kada je veliki dio turske vojske odsjeo oko Dragotina, odakle su baš na Veliku Gospu krenuli na Beč da osvoje taj bedem Europe, a na Malu Gospu doživjeli veliki poraz. Biskup Srakić je rekao, poruka Dragotina i poruka Gospina jest "da se iz Dragotina ne polazi s mislima i željama rata, nego mislima mira". Ne-ka smo u odorama vojnim, redarstvenim, mi smo nositelji mira. To je poruka današnjega dana, poruka Gospe Fatimske, čiji spomendan danas obilježavamo i slavimo". Vojnicima i časnicima, te redarstvenicima, biskup Srakić je poručio: "Budite ljudi mira! Oružane snage Republike Hrvatske imaju drukčiju ulogu nego što je to bilo prije nekoliko desetaka godina. Vaša prisutnost ovdje u Gospinom svetištu znak je da ste ljudi koji žele graditi mir, da pravda bude snažna, da s ljubavlju prema domovini pobijedite smrt."

Na hodočašću su sudjelovali djelatnici postrojbi Zapovjedništva za

STIHO IGOR LONČAR

obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" iz Osijeka, Gardijske oklopno-mehanizirane brigade iz Vinkovaca, Središta za obuku i doktrinu logistike iz Požege, Dočasničke škole iz Đakova, Škole stranih jezika iz Osijeka, Područnog odjela financija iz Osijeka, Uprave za obranu iz Osijeka te policijskih uprava Osječko-baranjske, Vukovarsko-srijemske, Brodsko-posavske, Požeško-slavonske i Virovitičko-podravске.

DARKO BOBAN

Prisegnuli polaznici selekcijske obuke

U Središtu za temeljnu obuku Požege povodom obilježavanja Dana OSRH-a i Dana HKoV-a 28. svibnja položena je i svečana prisega polaznika kampa selekcijske vojne obuke, koji se provodi od 19. svibnja do 13. lipnja.

Svečanu prisegu dale su kandidatkinje i kandidati koji nisu bili na služenju vojnog roka, odnosno 28 kandidatkinja za prijam u djelatnu vojnu službu na vojničke dužnosti te jedan stipendist MORH-a, koji u Središtu pohađa temeljnu vojnu obuku.

Po završetku svečanog protokola prisega, zapovjednik Središta za temeljnu obuku pukovnik Robert Krnčević čestitao je vojnkinjama i vojnicima na prisezi i uručio im skromne poklone za uspomenu na prvu prisegu održanu u Središtu za temeljnu obuku Požege.

OJI

U Galeriji "Zvonimir", Bauerova 33, od 11. do 18. lipnja moći će se razgledati **izložba fotografija** iz Perua pod nazivom **U potrazi za Inkama**. Organizator izložbe je Veleposlanstvo Perua sa sjedištem u Bukureštu i peruanski Konzulat u Zagrebu. Bit će izloženo tridesetak fotografija s prizorima iz Perua i s lokaliteta starih gradova Inka. Izložba se može razgledati radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. **Ulaz slobodan.**

US Army

AMERIČKA je kopnena vojska (US Army) sklopila ugovor s tvrtkom General Dynamics Armaments and Technical Products za razvoj nove lake strojnice kalibra 12,7 mm (LW50MG). Ugovor je vrijedan 9

milijuna dolara i pokriva razvoj oružja, tronožnog postolja, postolja za vozilo i adaptera za manevarsko streljivo. LW50MG bi trebala biti znatno lakša od standardne teške strojnice M2 i imati osjetno slabiji trzaj. Vojnici će je moći jednostavnije prenositi, a omogućit će i veću preciznost i učinkovitost u borbi. Tvrtka će razvoj nove strojnice obaviti u gradu Burlingtonu (savezna država Vermont), a trebala bi se proizvoditi u pogonu u Sacou (savezna država Maine). Pogon u

Nova teška strojnica

Sacou odgovoran je i za proizvodnju današnje standardne strojnice M2 te automatskog bacača granata Mk47 kalibra 40 mm.

Razvoj lakših inačica oružja sve je očitiji trend. Tako se, osim olakšane inačice teške strojnice, razvijaju i razne inačice lakših automatskih bacača granata. Jedan od većih uspjeha je i razvoj nove vučne haubiце kalibra 155 mm model M777, koja je dvostruko lakša od prijašnjeg modela M198 istog kalibra i sličnih značajki.

Razlog za taj trend je potreba za stvaranjem lakših, mobilnih snaga, koje se brzo mogu razmjestiti u zonu djelovanja, a u zoni djelovanja brzo premještati težište djelovanja, u skladu s trenutačnim operativnim potrebama.

M. PETROVIĆ

Američka ponuda Falcona Rumunjskoj

U SKLADU s navodima američke obrambene agencije Defense Security Cooperation Agency, sredinom svibnja američko ministarstvo obrane izvijestilo je američki Kongres o mogućoj prodaji američke vojne tehnike Rumunjskoj, a time je ujedno i zatražilo njegovu suglasnost za realiziranje tog posla. Iza takvog zahtjeva stoji američka ponuda Rumunjskoj za prodaju višenamjenskih borbenih aviona F-16, i to na vrlo zanimljiv kombinirani način. Naime, ponuda se odnosi na 48 aviona, od čega bi 24 aviona bila potpuno novi F-16CJ/DJ Block 50/52 (koji bi po svojih odlikama bili vrlo slični poljskim Falconima), dok bi 24 aviona bili remontirani i modernizirani F-16A/B Block 25. Uz avione, nudi se opsežan paket prateće opreme (za opsluživanje i održavanje aviona, te dokumentacija), potrošnog materijala i zamjenskih dijelova, određena količina radara, motora, te izvidnički (DB-110 Reconnaissance Pods - RECCE) i cilj-

nički podvjesnici (AN/AAQ-33 Sniper ili AN/AAQ-28 Litening), komunikacijska i navigacijska oprema, sustavi za elektroničko ratovanje, itd. Vrijednost ukupne američke ponude Rumunjskoj, u sklopu Foreign Military Sale programa, okvirno iznosi 4,5 milijardi američkih dolara.

Konačna cijena ovisit će o konačnom definiranju svih elemenata ponude između SAD-a i Rumunjske, što se primjerice odnosi na rumunjski odabir pogonske skupine za nove avione, a mogu birati između F100-PW-229 i F110-GE-129 Increased Performance Engines (IPE),

odnosno ukupne narudžbe radara APG 68(V)9. Također za rabljene avione Rumunjska može kombinirati s količinom ugradnje pogonske skupine F100-PW-220 Increased Performance Engines (IPE), i radara APG-68(V)1.

Rumunjska kani tijekom 2010. započeti obnovu svoje flote borbenih aviona, te je u tom smislu raspisan natječaj za dostavu obvezujućih ponuda. Uz američki odgovor, očekuju i švedsku ponudu Gripena, europsku Eurofighter Typhoona II, te francusku ponudu Rafalea.

I. SKENDEROVIĆ

Nova inačica samovozne haubice

TVRTKA BAE Systems sklopila je ugovor vrijedan 26 milijuna dolara s američkom kopnenom vojskom (US Army) za razvoj modificirane inačice standardne američke samovozne haubice M109A6. Riječ je o inačici poznatoj pod oznakom PIM (odnosno Paladin Integrated Management).

Nova inačica M109A6 PIM rabi postojeće oružje i strukturu kupole. Na kupoli je najvažnija zamjena hidrauličkog sustava pokretanja kupole za napredniji i sigurniji električni sustav. Riječ je o tehnologiji električnog pokretanja kupole, koju je tvrtka razvila u sklopu programa Future Combat Systems (FCS).

Najveća je promjena uočljiva kod podvozja. Naime, umjesto starog podvozja koje je pregazilo vrijeme

uporabljeno je modificirano podvozje borbenog vozila pješništva Bradley. Riječ je o modernom podvozju nastalom kao rezultat programa Bradley Combat Systems. To se podvozje proizvodi za modernizaciju postojećih Bradleya, a njegova će primjena na platformi M109 imati znatne logističke pogodnosti. Najvažnija je bitno pojednostavljenje održavanja i opskrbe rezervnim dijelovima tzv. teških brigada (Heavy Brigade Combat Teams). Tvrtka vjeruje da će modernizacija PIM omogućiti Paladinu ostanak u operativnoj uporabi do 2050.

Rad na razvoju, dizajnu i proizvodnji PIM inačice Paladina obavit će pogoni BAE Systemsa u američkim savezima Pennsylvania, Kalifornija i Michigan u suradnji s istraživačkim središtem američke vojske u Picatinnyju i remontanom središtu Anniston Army Depot.

M. PETROVIĆ

Odabran PW&C za Mi-38

NAKON više od goda koje se odnose na okončanje razvojne faze i postupka certificiranja (planirano za 2007.), odnosno započinjanja serijske proizvodnje, projekt novoga ruskog srednjeg dvomotornog transportnog helikoptera Mi-38 napokon je dočekaio svoj vrlo važni trenutak, koji je i mala prekretnica. Naime, sredinom svibnja kanadska tvrtka Pratt & Whitney Canada objavila je kako je sklopljen ugovor s ruskom tvrtkom Helicopters of Russia, na temelju kojega je konačno dogovorena proizvodnja pogonske skupine za novi ruski helikopter. Riječ je o turbovratilnom motoru Pratt & Whitney Canada PW-127T/S, koji je ujedno i konačni odabir pogonske skupine za Mi-38. Snaga pojedinog motora PW-127T/S iznosi 2500 KS u poletnom režimu, a 3600 KS u slučaju nužde odnosno otkaza jednog motora.

Nositelji razvoja helikoptera Mi-38 jesu ruske tvrtke Mil i Kazan, koje su i namjenski joint venture konzor-

cij usmjeren na razvoj i proizvodnju transportnih helikoptera Mi-38. Tijekom proteklih godina, u razvojnoj fazi, za domaću inačicu helikoptera bili su planirani ruski turbovratilni motori VK-3000, a za izveznu inačicu motori PW-127T/S. No, nakon više godina čekanja, tvrtke Mil i Kazan odabrale su jedinstvenu pogonsku skupinu za sve inačice, i to PW-127T/S. Motori će se isporučivati Rusiji u dijelovima, a za nadgledanje njihova sklapanja te proizvodnju pojedinih modula bit će zadužena novoosnovana ruska tvrtka Pratt & Whitney Russia.

Novi ruski srednji transportni helikopter Mi-38 jest dugoočekivani

generacijski nasljednik za obitelj transportnih helikoptera Mi-8/Mi-17/Mi-171. Maksimalna težina helikoptera na polijetanju iznosi 15 600 kg, od čega unutar-njeg korisnog tereta može biti maksimalno 5000 kg, odnosno vanjski podvješeni teret može maksimalno biti težak do 7000 kg. Raspon

vanjskih temperatura unutar kojih Mi-38 može biti operativan kreće se od -50°C do +60°C. U klasičnoj transportnoj konfiguraciji, u svojoj unutrašnjosti može ponijeti 30 vojnika s opremom, a u MEDEVAC konfiguraciji može ponijeti do 16 nosila s ozlijeđenima uz prateće medicinsko osoblje. U VIP konfiguraciji Mi-38 može ponijeti do 12 putnika. Maksimalna brzina iznosi 300 km/h, a prosječna krstareća brzina 275 km/h. Maksimalni dolet bez dodatnih spremnika za gorivo iznosi 800 km, a uz dodatne spremnike ima dolet od 1300 km. Maksimalni plafon leta iznosi 5100 m.

I. SKENDEROVIĆ

Nastavak razvoja preciznog streljiva

NA POLIGONU White Sands Missile Range u američkoj saveznoj državi New Mexico, provedeno je sredinom svibnja uspješno testiranje preciznog projektila Non-Line-of-Sight-Launch-System. To je testiranje još jedan korak bliže serijskoj proizvodnji novog preciznog sustava za djelovanje na modernoj bojišnici.

Za razvoj i lansiranje novog projektila odgovorna je tvrtka NetFires LLC, koju su osnovale velike obrambene tvrtke Raytheon i Lockheed Martin. Lansiranje je obavljeno iz taktičke kontejnerske lansirne jedinice NLOS-LS.

Testiranje je proteklo po planu. Svi testirani parametri su ostvareni

ili premašeni. Projektil je regularno ispaljen iz lansirnog kontejnera, a upravljačke površine su se odmah otvorile i osigurale uspješan prijelaz iz lansirne u putnu fazu leta. Sustav navođenja djelovao je prema predviđenim parametrima i ostvario minimalno i maksimalno ubrzanje u skladu sa sigurnosnim ograničenjima.

Razvojni je tim prikupio sve podatke o aerodinamičkim i dinamičkim svojstvima projektila, otporu tijela tijekom leta te ponašanju upravljačkih površina. Provjereni su svi elementi sustava: navigacijski sustav, raketni motor, nadzorni aktuatorski sustav, sustav pokretnih mlaznica motora, elektronički uređaj za osi-

guranje od prijevremenog aktiviranja bojne glave, senzor za prikupljanje letnih parametara, baterija i telemetar.

Inače, NLOS-LS je dio razvojnog programa američke kopnene vojske FCS (Future Combat Systems), zadužen za precizno neutraliziranje svih vrsta stacionarnih i pokretnih ciljeva.

M. PETROVIĆ

Nova ruska fregata

RUSKO brodogradilište Yantar planira svjetskom vojno-brodogradnom tržištu ponuditi novi projekt ruske fregate. Trenutačno nazvan Future Project 11541, novi projekt fregate se temelji na fregati Project 11541 klase Korsar, no s ponešto izmijenjenim vanjskim karakteristikama te moderniziran.

S obzirom na istu bazu, prilikom usporedbe oba projekta najveća se razlika očituje u vanjskom oblikovanju brodskih ploha, koji su rezultirali smanjenom radarskom nezamjetljivošću trupa nove fregate, što je ujedno i glavna značajka novog broda. Glavna obilježja buduće fregate jesu najveća duljina 117,6 m, širina 14,3 m i gaz 8,4 m koji uključuje izmjeru do prostora sonara, ispuštenog u obliku bulba ispod osnovice broda uz maksimalnu istisninu od 4500 t. Propulzijski sustav se

temelji na COGAG konfiguraciji na dvije osovine, temeljenog na plinskim turbinama ukupne snage 42 000 kW, dok su dizel-električni generatori snage 3400 kW. Maksimalna brzina koja bi se trebala postići iznosi 30 čv, dok bi pri krstarećoj brzini od 18 čv doplov fregate bio 3000 Nm, a pri ekonomskoj brzini od 14 čv doplov bi iznosio 5100

Nm. Autonomija broda projektirana je na 30 dana iako od specijalnih uređaja postoje oni namijenjeni dopuni zaliha na moru. Kako je nova klasa fregata projektirana za neograničeno stanje mora u plovidbi i stanje mora 5 prilikom uporabe naoružanja, za potrebe većeg stabilite-

ta broda namjeravaju se ugraditi aktivni stabilizatori. Posada se sastoji od 32 časnika, 35 časnika specijalista i 143 mornara, što čini ukupno 210 članova posade. Projektom je također predviđen hangar i paluba za helikopter najveće mase 12 t.

Temeljno naoružanje uključuje jedan A190E top kalibra 100 mm, smješten na pramčanom dijelu palube, četverostruki vertikalni lansirni sustav za do 16 protubrodskih projektila KH-35 (NATO oznaka SS-N-25 Switchblade) ili njima ekvivalentni strani projektili. Protupodmorničko

djelovanje oslanja se na još nepoznatu inačicu torpeda i šest jednostrukih torpednih cijevi. Radarski sustav sastoji se od Fregat MAE-3 motrilačkog radara za otkrivanje ciljeva na moru i u zraku te jednog Mineral-ME1/2 površinskog radara.

M. PTIĆ GRŽELJ

Francuska razmatra PZO inačicu FREMM fregate

FRANCUSKA ratna mornarica u suradnji sa stručnjacima francusko-brodgrađevnog konzorcija DCNS razmatra konverziju jedne višenamjenske fregate klase Aquitaine, poznatije pod imenom talijansko-francuskog programa FREMM (Fregate Europeenne Multimission), u fregatu osnovne namjene protuzrakoplovnog djelovanja. U tijeku je proces službenog uvođenja u operativnu službu dvaju razarača namijenjenih protuzrakoplovnoj borbi klase Forbin, koji će trajati sve do 2009. godine, kao dio združenog francusko-talijanskog programa Horizon.

Generalni direktor Odjela za vojne brodove u DCNS-ovu brodogradilištu Lorient dao je izjavu u kojoj se navodi da je postojao izvorni plan za gradnju trećeg razarača u klasi Forbin, od čega se trenutačno odustalo. Stoga je francuska mornarica uputila zahtjev za izradu studije kojom bi se jedna FREMM fregata prenamijenila za potrebe protuzra-

koplovnog djelovanja. Prema posljednjim saznanjima, program FREMM fregata izuzetno dobro napreduje, a u skladu s najnovijim podacima osam predviđenih brodova ući će u operativnu službu u razdoblju 2011.-2016. S obzirom na temeljno naoružanje, šest fregata bit će optimizirano za protupodmorničko djelovanje dok će preostale dvije, Auvergne i Alsace, biti opremljene naoružanjem za napad na kopnene ciljeve. Svi brodovi klase Aquitaine imat će višestruko uporabljiv sustav za vertikalno lansiranje Sylver A70, pri čemu će većina rabiti projekte Aster 15 za protuzračnu obranu malog dometa, dok će fregata s protuzrakoplovnom inačicom naoružanja nositi projekte većeg dometa Aster 30. FREMM višenamjenska fregata

ima istisninu 5600 tona, duljinu 137,0 m, širinu 19,0 m i doplov 6000 Nm. Bit će ugrađena CODOG odnosno CODAG propulzijska konfiguracija. Pogon će se sastojati od dizelskih motora i/ili plinskih turbina GE/Fiat Avio LM2500. Takva pogonska konfiguracija trebala bi omogućiti postizanje brzine veće od 27 čvorova. Na krmi će biti postavljena i helikopterska platforma, koja će nositi jedan NH90 helikopter.

M. PTIĆ GRŽELJ

Poletio Gripen Demo

MJESEC dana nakon što je u švedskom Linkopingu svjetskoj javnosti svečano predstavljen prvi prototip Gripen Demonstrator Programa, 27. svibnja uspješno je obavljen prvi probni let tog aviona. Tijekom leta, koji je trajao tridesetak minuta, postignuta je maksimalna visina od 6400 m i maksimalna brzina oko 590 km/h. Za švedskog proizvođača tvrtku Saab i njegove

strateške partnere (General Electric, Volvo, Thales, Rockwell Collins, Honeywell, APPH, Terma, Martin-Baker i Meggitt), Gripen Demonstrator Programa ima višestruko značenje. To nije samo razvojni program odnosno put prema potpuno novoj inačici Gripena (Gripen NG - Next Generation), nego je to i razvojna platforma za cijeli niz sustava koji su primjenjivi na

aktualnu inačicu Gripena, seriju C i D.

To se odnosi na novu pogonsku skupinu (General Electric F414G), vektoriziran potisak, CFT (Conformal Fuel Tanks) spremnike za gorivo, AESA radar koji bi trebao biti proizvod Saab-Ericsson razvojnog programa Nora, broj podvesnih točaka povećan s 8 na 10, novi ojačani i repositionirani stalni trap sa središnjeg trupa na krila (što dopušta znatno veće nošenje goriva i raznih sustava u unutrašnjosti), maksimalna težina na polijetanju povećana s 14 000 na 16 000 kg, novo letno računalo, novi paket avionike, novi satelitski komunikacijski sustav, poboljšani datalink sustav, poboljšani sustav elektroničkih protumjera i integriranje novih izvidničko-ciljničkih podvesnika.

I. SKENDEROVIĆ

Visoke cijene hrane - nova prijetnja stabilnosti u svijetu

Nagli rast cijena hrane u proteklih nekoliko godina koji je kulminirao neredima u mnogim državama, postaje globalna prijetnja. Nakon završetka Hladnog rata, ideja da gladne mase ljudi u očaju izidu na ulicu i nasiljem pokušaju rušiti vlast činila se nemogućom, ali nedavni događaji na Haitiju i u Egiptu pokazuju kako bismo uskoro mogli biti svjedoci takvog scenarija u mnogim državama

Ivan GUBERINA

U industrijskom gradu Mahalla El-Kobra u sjevernom Egiptu, početkom travnja izbili su neredi zbog niskih plaća i rastućih cijena hrane, koji su odnijeli nekoliko ljudskih života. Vlada je odmah pristala isplatiti bonuse radnicima kako se neredi ne bi proširili na ostatak zemlje. Rast cijena hrane uvelike je pogodilo Egipat, gdje 40 posto stanovništva živi ispod granice siromaštva i gdje oko 80 posto primanja odlazi na hranu. Prosvjednici u Mahalla El-Kobri sukobili su se s policijom i bili su to najgori prosvjedi u Egiptu od 1977. godine kada su porasle cijene kruha. Premijer Nazif se odmah sastao s radnicima i obećao bonuse i bolju

zdravstvenu skrb. Socijalni nemiri imali su učinka i na zadnje izbore u Egiptu. Naime, promatrači kažu da dugo nisu vidjeli tako slab odaziv. Razlog tome vide u rastu cijena hrane zbog kojeg su ljudi izgubili interes za politiku jer nisu u mogućnosti osigurati kruh svakidašnji. Još je jedna siromašna zemlja u travnju bila suočena s krizom. U Haitiju je došlo do nasilnih prosvjeda zbog rasta cijena riže, u kojima je bilo mrtvih, a među njima i jedan pripadnik mirovnih snaga UN-a. Situacija je izmakla kontroli pa se hitno sastao parlament i smijenjen je premijer Alexis, koji je dužnost preuzeo 2006. obećavajući ujedinjavanje razjedinjene zemlje i diza-

nje standarda. Budući da su se prosvjedi i dalje nastavili, a prosvjednici su pokušali na silu ući u predsjedničku palaču, predsjednik Preval objavio je sniženje cijena riže, koje su u 2007. porasle i do 40 posto, a Haiti je time posebno pogođen jer uvozi većinu hrane, od čega 80 posto čini riža. Kako je kronična glad postala nepodnošljivom u zemlji gdje većina stanovnika živi s manje od dva dolara dnevno, Preval je dogovorio s privatnim sektorom cijenu od tri dolara za paket riže, što je bar nakratko smirilo situaciju. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Nacionalna sigurnost u ozračju klimatskih promjena

Trend i brzina uočljivih klimatskih promjena poprimili su razmjere koji se nikako ne mogu ignorirati i koji će u bliskoj budućnosti sve više i izravnije utjecati na nacionalnu sigurnost svih zemalja svijeta

Igor SPICIJARIĆ

Jedan od najvažnijih razloga zbog kojega je čovječanstvo ne prestano raslo i razvijalo se u posljednjih pet tisućljeća pisane povijesti, leži u tome što je, globalno gledano, klima bila relativno stabilna. Povijest je višeputno potvrdila činjenicu da u trenutku većih poremećaja klime ili u situaciji kada bi promjene u okruženju ljudskih zajednica dosegnule točku u kojoj uporaba nužnih životnih resursa više nije bila moguća, i najstabilnija društva postajala su dramatično napeta - ponekad sve do njihova konačnog kolapsa. U načelu, ništa se nije promijenilo do današnjeg dana. Dapače, nikada kao u posljednjih stotinjak godina čovjek nije tako nemilosrdno

iskorištavao, ali i uništavao planet na kojemu živi. Plodovi razvoja tehnologije donijeli su mnogo dobra čovječanstvu, ali sada se počelo pokazivati i mnogo lošega za klimatsku ravnotežu našega planeta. Činjenica da se klima na Zemlji mijenja postala je nezaobilaznom i neugodnom istinom - ne samo za znanstvenike koji se tom temom bave profesionalno nego i za mnoge vlade koje su već suočene, ili bi to uskoro mogle postati, sa sigurnosnim problemima o kojima se do prije desetak godina nije ni razmišljalo. Kakav problem i prijetnju nacionalnoj sigurnosti znači promjena klime najbolje se može vidjeti na primjeru SAD-a i njegovih oružanih snaga. Nedvojbeno je da najveća in-

dustrijska zemlja svijeta i jedina vojna velesila pristupa tom problemu svakim danom sve ozbiljnije i sve studioznije.

CNA Corporation je kratica za Center for Naval Analyses, neprofitabilnu nacionalnu sigurnosnu analitičku grupu. Sličnih grupa ima na stotine diljem svijeta, ali ova je po mnogo čemu specifična. Naime, u savjetodavnom vojnom odboru ove analitičke grupe sjede umirovljeni časnici, generali i admirali s tri i četiri zvjezdice koji su tijekom svoje aktivne službe obnašali najviše dužnosti. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

NH Independent

Zračni transporteri za udaljene ratove (I. dio)

Što su zone djelovanja udaljenije od nacionalnih teritorija, to je i uloga transportnih aviona veća, naročito ako vas od matičnih baza dijele deseci tisuća kilometara

— Pripremio Dražen MILIĆ —

Do prije dva desetljeća, najveća i najsuvremenija ratna zrakoplovstva najveći su novac ulagala u razvoj višenamjenskih borbenih aviona, koji su trebali spriječiti pobjedu protivničke strane. U takvim uvjetima transportni su avioni imali tek sekundarnu ulogu, i samo su se američko i sovjetsko ratno zrakoplovstvo ozbiljnije bavili njihovim razvojem. Sve se to promijenilo nakon raspada Sovjetskog Saveza, a već je iračka okupacija Kuvajta pokazala svu ovisnost suvremenog ratovanja o brzom zračnom transportu.

Dugoročna perspektiva kontinuirane serije američke i europske uključenosti u multinacionalne vojne operacije koje se odvijaju daleko od njihova nacionalnog teritorija dodatno povećava zainteresiranost ratnih zrakoplovstava za kupnju suvremenih transportnih aviona. Zanimljivo je da je potražnja podjednaka i za najmanje i za najveće transportne avione. Zbog toga se prvi put u

povijesti dogodilo da su se "male" države udružile u posebnu organizaciju kako bi za svoje potrebe rabi- le velike transportne avione - 15 zemalja članica NATO saveza, te za dvije zemlje članice programa Partnerstvo za mir (Bugarska, Češka, Danska, Estonija, Mađarska, Italija, Latvija, Litva, Nizozemska, Norveška, Poljska, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Sjedinjene Američke Države, Švedska i Finska), unutar Strategic Airlift Capability (SAC) programa, za svoje su potrebe kupile tri velika transportna aviona C-17 Globemaster III.

U slučaju namjenski vojnih transportnih aviona, u pravilu je riječ o visokokrilcima, kod kojih je masivni stajni trap smješten u posebne izbočine na trupu. Na takav se način omogućuje ugradnja masivnog stajnog trapa s mnogo kotača, koji omogućuje sigurno slijetanje na neuređene poletno-sletne staze. Postavljanje krila na trup ima svoje velike prednosti. Možda je najveća

prednost da se na taj način krila i motori nalaze visoko iznad zemlje, što znatno smanjuje mogućnost njihova oštećenja. Visoko postavljeni motori znače i kraće noge stajnog trapa. U slučaju vojnih transportnih aviona, to znači veću robusnost uz uštedu na masi. S druge strane, visoko postavljeni motori zahtijevaju posebne platforme nužne za njihovo održavanje. Konfiguracija visokokrilca omogućuje da se trup "objesi" o krilo, te je spoj krila s trupom na njegovu gornjem dijelu. Izravna posljedica je dugačak neprekinuti ravni pod, koji je pogodan za ukrcaj vozila. Kratki stajni trap znači i malu udaljenost trupa od zemlje, što pak znači da će rampe za ukrcaj i iskrcaj tereta biti kraće i da će stajati pod manjim kutom u odnosu na zemlju, a to dodatno olakšava ukrcaj dugačkih i teških tereta. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

English Electric (BAC) Lightning

Tijekom pedesetih godina prošlog stoljeća, tvrtka English Electric (poslije BAC) razvila je prvi i zadnji britanski lovac, koji je mogao letjeti dvaput brže od zvuka. Iako je trebao biti tek privremeno rješenje, u operativnoj je uporabi ostao sve do 1988. godine

— Domagoj MIČIĆ —

Korijeni razvoja Lightninga sežu u 1943. godinu, kad je britansko ministarstvo za proizvodnju aviona izdalo specifikaciju E.24/43, kojom se tražio razvoj nadzvučnog lovačkog aviona. Zadana brzina bila je nimalo skromnih 1600 km/h. Na specifikaciju je odgovorila tvrtka Miles Aircraft svojim prijedlogom M.52 te je dobila ugovor za izradu jednog prototipa. Okončanjem rata i smanjenjem vojnih izdataka smanjio se interes i za M.52, te je njegov razvoj zaustavljen 1946. Umjesto toga Miles Aircraft je, u suradnji s tvrtkom Vickers, morala napraviti daljinski upravljiv model koji bi poslužio kao demonstrator tehnologija i dokazao mogućnosti nadzvučnog leta. Unatoč otkazivanju M.52, razvoj prvog britanskog nadzvučnog lovca nije potpuno prekinut, već je početkom 1946. prebačen u tvrtku English Electric (EE). Razlika je bila u tome što je ovaj put naručitelj bilo ministarstvo nabave, koje je 1947. EE-u

dalo ugovor za razvoj nadzvučnog aviona po specifikaciji ER.103. Novi je avion trebao dosegnuti maksimalnu brzinu od 1,2 Macha.

Ministarstvo se početkom 1949. složilo s konceptom EE-ova lovca te je izdalo novu specifikaciju F.23/49, kojom je odobrena izrada dvaju prototipova i jednog trupa za zemaljska ispitivanja. Novi je avion dobio oznaku P.1 i službeno je označen kao eksperimentalni avion za nadzvučne letove. EE se od početka našao u problemima kako osigurati dovoljno potiska za nadzvučni let, a da se zadrže minimalne dimenzije aviona. Rješenje je pronađeno u jedinstvenoj konfiguraciji s dva motora smještena jedan iznad drugog. Zbog neiskustva u izradi nadzvučnih aviona, a sa željom da se do kraja smanje rizici razvoja, projektanti su P.1 opremili masivnim strelastim krilima, postavljenim na sredini trupa. Usisavanje zraka riješeno je jednostavnim usisnikom u no-

su. Sam je projekt zapravo bio znatno agresivniji nego američki North American F-100 Super Sabre ili sovjetski MiG-19. Navodno je projektantska ekipa inspiraciju pronašla u nekim projektima nacističke Njemačke.

Iako je ministarstvo nabave bilo oduševljeno s P.1, Royal Aircraft Establishment (RAE), zadužen za testiranje novih aviona, imao je nešto drukčije mišljenje. Zbog toga je RAE na brzinu dodijelio ugovor tvrtki Short Brothers za razvoj eksperimentalnog nadzvučnog aviona Shorts SB.5. Iako SB.5 službeno nije imao ništa s P.1, ipak mu je bio izravna konkurencija. To prije što je prvi put poletio već 2. prosinca 1952. Iako je SB.5 trebao biti, barem u aerodinamičkim odlikama, daleko napredniji od P.1, letna su testiranja pokazala da nije. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnici.hr

Politički atentati (X)

Mahatma Gandhi (1948.)

Indijski politički vođa Mohandas Mahatma Gandhi ubijen je u siječnju 1948. godine od hinduskih radikala, koji su ga smatrali odgovornim za podjelu Indije i za rušenje indijskog kastinskog sustava. Njegova metoda nenasilne borbe posljednjih je desetljeća postala uzor mnogim političkim pokretima u svijetu

Hrvoje BARBERIĆ

■ Gandhi je dvadesetih godina postao neosporni vođa indijskog pokreta za neovisnost

Indijski politički vođa Mohandas Karamchand Gandhi, poznatiji kao Mahatma (velika duša), rođen je u Porbandaru 1869. godine. Prema običaju, oženio se u trinaestoj godini. Studirao je pravo u Londonu, a nakon povratka u Indiju 1891. godine, zbog isključenosti iz vlastite kaste, neuspješno se pokušao zaposliti u struci. Stoga odlazi raditi kao pravni savjetnik tisućama kilometara dalje, u drugu britansku koloniju, Južnu Afriku, gdje je ostao dvadeset godina.

Zatečen niskom razinom građanskih sloboda indijskih imigranata u Južnoj Africi, Gandhi se angažirao na njihovoj zaštiti, čime počinje i

njegova polustoljetna politička borba. Kad ga je 1896. godine u Natalu bijela gomila napala i pretukla, formirao je stav pasivnog otpora prema sili, koji je sljedećih desetljeća postao njegovo najprepoznatljivije političko sredstvo. Unatoč tome je, kao lojalni britanski građanin, tijekom Burskog rata bio angažiran u sanitetskoj jedinici britanske vojske. Godine 1914. vratio se u Indiju i ondje se pridružio Indijskome nacionalnom kongresu, kojemu 1921. postaje vođa. Gandhi je pretvorio Indijski nacionalni kongres od pasivne stranke u masovnu protukolonijalnu organizaciju, a sam je postao neosporni vođa borbe za samostalnu Indiju.

Podjela Indije

Gandhi je vjerovao da će nenasilnim metodama pokazati Britancima beskorisnost upotrebe nasilja te ih posredno prisiliti na to da napuste

■ U društvu s političkim nasljednikom Nehruom

■ *Atentator Nathuram Godse*

Indiju. Gandhijevi postupci te asketski način života i javni istupi stvorili su mu golem ugled u najširim indijskim slojevima. Gandhi se zalagao za jedinstvo hindusa i muslimana u borbi protiv kolonijalizma i borio se protiv kastinskog sustava indijskog društva. Njegov politički utjecaj s vremenom je postao tako golem da su vlasti oklijevale poduzeti prema njemu bilo kakve mjere. No, tijekom dvadesetih i tridesetih godina ipak je u više navrata zatvaran. Godine 1930. proglasio je početak kampanje građanske neposlušnosti, tzv. Marš soli, koji je počeo hodnjom od grada Ahmadabad do Arapskog mora. Nakon razilaženja sa znatno energičnijim Jawaharlalom Nehruom, Gandhi je 1934. godine formalno napustio politiku, a mjesto lidera Indijskoga nacionalnog kongresa prepustio je Nehruu. No, 1940. godine ponovno je pozvan na čelo pokreta.

Izbijanjem II. svjetskog rata, protivio se angažmanu Indije na britanskoj strani te je 1942. godine ponovno zatvoren. Nakon rata, oslabljena britanska kolonijalna vlast pristala se povući iz Indije te su dvije naj-snažnije indijske političke skupine - Gandhijeva Kongresna stranka i Muslimanska liga - dovedene za pregovarački stol. Gandhi se protivio podjeli Indije na dvije države, što je tražila Muslimanska liga. U kolovozu 1947. proglašena je neovisnost Indije i Pakistana te je, una-

toč dolasku Nehrua na čelo indijske vlade u New Delhiju, Gandhi imao golem utjecaj na prvu vladu.

Odmah nakon podjele Indije počelo je preseljavanje stanovništva, koje je pratilo masovno vjerski motivirano nasilje, a u rujnu 1947. između Indije i Pakistana izbio je rat zbog pokrajine Kašmir. Skupina hinduskih radikala bila je nezadovoljna borbom protiv kastinskog sustava i podjelom Indije, kao i zbog golemih ljudskih žrtava, za što su smatrali odgovornim Gandhijevo popuštanje Muslimanskoj ligi. Jedan od pripadnika skupine bio je i novinar

je Gandhija ubio luđak." Gandhijevo ubojstvo oplakivali su milijuni Indijaca, a atentat je snažno odjeknuo i u inozemstvu. Ubojstvo je potaknulo val napada na kастu brahmana, kojoj je pripadao atentator Godse, napose diljem države Maharashtra.

Suđenje Godseu počelo je u svibnju 1948. godine, a okončano u studenome 1949. smrtnom kaznom. Sedam dana nakon izricanja presude, Godse je zajedno s još jednim sudionikom atentata obješen u zatvoru Ambala. Zatražio je da njegov pepeo nakon kremacije ne bude

■ *Gandhijev pogreb*

Nathuram Godse. Rođen 1910. godine u državi Maharashtra, u mladosti je Godse držao Gandhija svojim idolom, no poslije će izgubiti simpatije prema njemu i na kraju ga lišiti života.

Gandhijeva smrt

Uvečer 30. siječnja 1948. Godse je pristupio Gandhiju, koji je odlazio na večernju molitvu u hram Birla Bhavan. Najprije se pred njim poklonio, a onda ispalio iz neposredne blizine u njega tri metka iz pištolja Beretta te ga na mjestu ubio. Atentator se bez pružanja otpora predao policiji, što je u istrazi opravdao riječima: "Ne želim da netko misli da

prema običaju rasut u rijeku Ind, već da bude sačuvan do ponovnog ujedinjenja Indije s Pakistanom. Privremeno je bila zabranjena i politička stranka Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS), uz koju su vezivali skupinu atentatora, koja ipak nije imala izravne veze s ubojstvom. Budući da je u trenutku Gandhijeva ubojstva tranzicija političke moći na Nehrua već bila provedena, atentat nije imao izravne posljedice na stabilnost političkog sustava Indije. No, u emocionalnom smislu atentat je teško uzdrmao mladu naciju i zloslutno navijestio budućnost svih indijskih vođa koji će nositi Gandhijevo prezime. ■

Vlado Vurušić: *Slaven Bilić - priča o nogometu i rokenrolu*, Naklada Ljevak, Zagreb, 2008.

Autor Bilićeve biografije kroz "priču o nogometu i rokenrolu" slaže odlični mozaik Slavenova života, pišući o njegovu odrastanju u splitskoj Aljinovićevoj ulici, obitelji, tadašnjem Splitu te početku ljubavi prema nogometu.

Od tada pa do danas Bilić je prošao temeljitu školu života i nogometa - igrao je u drugoligaškom Šibeniku, Hajduku, njemačkim i engleskim klubovima, ali kaže da ga je najviše oblikovao život u Londonu. U kaotičnim vremenima stvaranja Hrvatske nogometne reprezentacije, Bilića uočava Miroslav Blažević Ćiro (koji je napisao predgovor knjizi) i priključuje ga postavi koja će poslije izazvati sveopće uzbuđenje i euforiju svojim uspjesima na Svjetskom prvenstvu 1998. godine.

Danas je Bilić ponovno u ulozi života. Huk tribina i dalje ga nadahnjuje, ali na sasvim drugoj poziciji - u vrućoj fotelji izbornika Hrvatske nogometne reprezentacije. No, za Slavenu Bilića i ta je uloga samo nova prilika da ponovno sruši sve predrasude. Nakon što je izborničku karijeru počeo s isprikom što ne nosi kravatu, bilo je jasno da Hrvatsku opet očekuju iznenađenja. I zaista, Hrvatska je dobila nešto sasvim drukčije. Trenera s kojim se može napraviti sjajan intervju, a da se o nogometu ne prozbori ni riječ. Nakon odličnih rezultata, očito je da je došla era Slavena Bilića.

Osim po nogometnim uspjesima, Bilić je poznat i po ljubavi prema rocku: "Glazba je za mene glavni ventil, kroz nju se rješavam frustracija ili, pak, punim akumulatora. Da nije bilo glazbe, ne bih mogao ni funkcionirati kao igrač." Bilić nije tek puki glazbeni konzument, već je i osnovao dva benda - *Neweru* i *Rowbau*. Jedan od prvih javnih nastupa u ulozi gitarista imao je na dočeku Gorana Ivaniševića nakon njegove pobjede na Wimbledonu, navodno uz veću tremu nego prije izlaska na utakmice svjetskog prvenstva. Nogometaš, pravnik i roker. Od početka je bio posve drukčiji od drugih, a takav će sigurno i ostati.

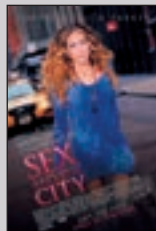

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Seks i grad

- američka romantična komedija (2008.)
- trajanje: 146 minuta
- scenarist i redatelj: Michael Patrick King
- distributer: Discovery film & video
- glume: Sarah Jessica Parker (Carrie Bradshaw), Chris Noth (Faca), Kim Cattrall (Samantha)

Četiri godine prošle su od završetka kultne HBO-ove serije *Seks i grad - Sex & (NY)city*. Ovoga ljeta istoimeni igrani film stiže u svjetska i naša kina, s rješanjem većine otvorenih pitanja: Hoće li Faca napokon odvesti Carrie pred oltar? Može li Samantha biti istinski zadovoljna samo s jednim muškarcem? Hoće li Charlotte postati majka? Mogu li Miranda i Steve zapravo živjeti sretno dok ih smrt ne rastavi?

Nema nikakve sumnje, riječ je o, uz *Indianu Jonesa*, najvećem ovolutnom hitu. Producenti, među kojima i glavna glumica, igraju na sigurno. Ljestvica je podignuta na milijardu dolara. Uopće ne strahujem da će ostati netaknuta. Jednako kao i u seriji, dirigentska palica dodijeljena je M. P. Kingu, autoru mnogih epizoda iz televizijskih vremena. On poručuje: "Gledatelji će otići u kino vidjeti sve ono što im se u seriji sviđalo, ali očekivat će i da dožive nešto potpuno novo, da nauče nešto o životu, da se smiju ili plaču. Nadam se da će iz kina izići osjećajući da su dobili mnogo - aperitiv, predjelo, glavno jelo, desert, desert i desert!" Osobno mi nikada nije bila zanimljiva ta vrlo popularna i gledana serija. Ostaje mi nadati se da ću jednog dana na velikom platnu vidjeti Tonyja Soprana. Sljedećih tjedana radije ću se parkirati pred mali ekran i pogled usmjeriti prema Austriji i Švicarskoj. Ako ste nekim slučajem cijepljeni od nogometa, a volite četiri njujorške prijateljice - samo naprijed, od ljetnih vrućina sakrijte se u hlad Cinestarovih dvorana!

Leon RIZMAUL

Tajna Kristova marketinga

"Pođi za mnom!", "Dodite k nama!", "Učlanite se u naš klub!", "Kupujte kod nas!" - mnoštvo takvih i sličnih poziva odjekuje svakodneвно oko nas. Po dobro proučenoj i razrađenoj psihološkoj matrici, suvremeni "ribari ljudskih duša" svojim pozivima čovjeku obećavaju sreću, a zapravo mu samo žele "na moru života uloviti srce" i - novčanik! Nažalost, metodologija vrbovanja, kao i politički i robno-novčani marketing, toliko su brižno teoretski razrađeni i još brižnije provedeni u praksu da su postali oblik terora. Reklamokracija, kao suvremeni oblik zarobljavanja čovjekova duha, na početku 21. stoljeća dosiže zastrašujuće razmjere. Na jedinstven je način na to upozorio jedan mladi francuski marketinški stručnjak, pisac reklama. U trenucima iskrenosti priznao je: "U mojem zvanju nitko ne želi vašu sreću, jer sretni ljudi ne troše... Trgovina se hrani vašom patnjom... Hitno vam treba neki proizvod, no čim ga posjedujete, već vam treba drugi. Hedonizam nije humanizam: to je keš. Njegovo geslo? 'Trošim, dakle jesam'... Kamo god da pogledate, ondje vlada moja reklama. Zabranjujem vam da se dosađujete. Branim vam da mislite. Teror noviteta služi mi da bih prodavao prazninu... Vaša želja nije više vaša: namećem vam svoju. Zabranjujem vam da nešto nasumce poželite..." Budući da je masno plaćen za svoj posao, dodaje: "Što ja mogu ako je čovječanstvo odlučilo zamijeniti Boga proizvodima široke potrošnje?", te zaključuje: "Nije li zastrašujuće do koje mjere svi takvo stanje smatraju normalnim?" (Frédéric Beigbeder, "129,90 kn"). I Krist je jednom "lovašu" uputio poziv: "Pođi za mnom!" Bilo je to u fazi okupljanja suradnika. Ali Isus ne želi "bend" zabavljača i šarmerâ javnosti pa bira i kompromitiranu osobu - omraženog carinika Mateja! Poslije to obrazlaže tvrdnjom da "ne treba zdravima liječnika, nego bolesnima" i da nije došao zvati pravednike nego grješnike (v. Mt 9,12-13). Došao je sve spasiti, a u tome mu mogu pomoći i oni koje je društvo odbacilo, kao i oni koji su dodirnuli moralno dno. Potreban je "samo" životni zaokret - obraćenje. Za taj spasonosni novi put valja ostaviti svoje dotadašnje životne stranputice i na njima sve što je svjetovno jer "požuda tijela, i požuda očiju, i oholost života" nisu od Boga nego od svijeta. "A tko ljubi svijet, nema u njemu ljubavi Očeve", upozorio je sv. Ivan (v. 1 Iv 2,15-17). Zato je Matej istog trena ustao, ostavio sav novac i pošao za Isusom. Osjetio je da Isus ne podvaljuje bofl-robu, ne prodaje rog za svijeću, niti članarinom svoje zajednice želi profitirati kupnjom dionica. Matej je u vjernosti slijedio svoga Učitelja ljubeći do smrti. I danas Božji poziv od kršćana traži postojanu vjernost, a ne prevrtljivost. Krist zna da smo mi slabi ljudi, a ipak i takve pridružuje svojim svjedocima i spašenima. On ne poziva one koji sami sebe proglašavaju lokalnim ili globalnim pravednicima. Ali od svih očekuje vjeru sličnu Abrahamovoj i sigurnost da s Njime možemo postići sreću i druge usrećiti. Jer On je upravo zato i došao da u punoj slobodi "imamo život u izobilju!"

Andelko KAČUNKO

9. lipnja 68.

Neronovo samoubojstvo

Na **Istoku** je rimski car **Neron** upoznao režime u kojima je car božanstvo na **Zemlji**, svemoćan, pa se tako i ponašao. U njegovoj samovolji bilo je i dobrih namjera: nakanio je osloboditi najobrazovanije robove, slobodnjacima je dodjeljivao visoke položaje, a nije oklijevao najmoćnijim senatorskim obiteljima oduzimati imovinu da bi je razdijelio siromašnima. Takvi postupci izazvali su silovit otpor **Senata** i mnoge urote. U trenutku obračuna Senatu je uspjelo pridobiti rimske legije. Da bi izbjegao bijesu Senata i vojske, Neron je počinio 9. lipnja **68.** samoubojstvo. Bio je to spas od strašne kazne: Senat ga je svrgnuo i osudio na robovsku smrt bičevanjem i raspećem na križ. Povijest ga je do naših dana prikazivala kao čudovište, pogotovo stoga što ga je predstavljala kao moralnu rugobu. Iako je činjenica da je bio progonitelj kršćana, pouzdano je dokazano da nije podmetnuo požar u **Rimu**, za koji su ga stoljećima optuživali.

11. lipnja 1918.

Tragedija Szent Istvana

Dva talijanska torpedna čamca u noći 11. lipnja **1918.** sakrila su se zapadno od rta **Kamenjak** na otoku **Premuda** i vre-

bala svoj plijen. Kad su se pojavile crne sjene austrijskih bojnih brodova, zapovjednik **Luigi Rizzo** ispalio je četiri torpeda na čelične divove. Bojni brod **Tegethoff** izbjegao je napad vještim manevrom, ali to nije uspjelo **Szent Istvanu**, čiji je trup potresla snažna eksplozija. Najmodernijem austrijskom brodu, grdosiji od 22 tisuće tona, nije bilo spasa! **Austro-Ugarska** je potkraj **I. svjetskog rata** još imala moćnu ratnu flotu, koja je gospodarila **Jadranom**, ali se nije mogla probiti u **Sredozemlje** zbog snažne savezničke zaštite **Otrantskih vrata**. Na poticaj admirala **Miklosa Horthyja**, car **Karlo Habsburg** odobrio je riskantan prepad glavnine pomorskih snaga na neprijateljsku blokadu. U pohod na **Otrant** krenula su četiri bojna broda i tri oklopnače u pratnji više razarača i torpiljarki. Kolonu s **Tegethoffom** i **Szent Istvanom** Talijani su pod okriljem mraka neočekivano napali torpedima jugozapadno od Premude, a zatim pobjegli na pučinu. Nakon tri sata agonije, **Szent Istvan** se u 6 sati i 12 minuta prevrnuo i nestao na morskome dnu. Većina posade je spašena, a 89 ih je poginulo, među njima i 35 Hrvata. Smatrajući potapanje **Szent Istvana** svojim najvećim uspjehom, **Italija** slavi taj dan kao dan ratne mornarice.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

<http://bands.army.mil>

vo nečega i za ljubitelje glazbe! Uz slogan "služimo naciji kroz glazbu" stranica **bands.army.mil** službeno je okupljalište vokalnih, instrumentalnih i vokalno-instrumentalnih skupina koje djeluju unutar američke kopnene vojske. I vjerujte, **Amerikanci** se ne zadržavaju na konzervativnom, limenom poimanju vojne glazbe. Ima tu i popa, i rocka, i gajdi, i zborova... O svakoj skupini možete naći odgovarajuće podatke, s tim da i većina njih ima vlastite web stranice. Postoji i zanimljivi povijesni pregled vojne glazbe u Amerikanaca, a tko je baš jako zainteresiran, ima državljanstvo **SAD-a** i služi se nekim instrumentom, može se prijaviti na audiciju i postati vojni glazbenik. Preko siteda moguće je i *daunloudati* glazbu u izvedbi raznih američkih vojnih bendova. Iako su nama svakako najdraži **Orkestar HV-a** i **Klupa HRM-a**, ako vas zanima dobra glazba, ne bi bilo loše da posjetite **bands.army.mil**.

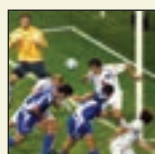
Domagoj VLAHOVIĆ

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. U povijesti europskih nogometnih prvenstava, naslov je uspjela obraniti reprezentacija:

- A Njemačke
- B Francuske
- C nijedna

2. U finalu prošloga EP-a, Grčka je s 1-0 svladala:

- A Portugal
- B Francusku
- C Njemačku

3. Prvi hrvatski gol na europskim prvenstvima postigao je:

- A Davor Šuker
- B Aljoša Asanović
- C Goran Vlaović

4. S jednom od ovih reprezentacija Hrvatska se nikad nije sastala na EP-u:

- A Francuska
- B Engleska
- C Španjolska

5. Po antologijskom jedanaesteru u finalu EP-a 1976. poznat je tadašnji reprezentativac ČSSR-a:

- A Pavel Kuka
- B Antonin Panenka
- C Tomas Skuhravy

Foto: A. B. / A. B.

KROKO

INTERNATIONAL

zagreb | hrvatska

POZIVNICA

Čast nam je pozvati Vas da nas posjetite na sajmu vojne obrane i zaštite EUROSATORY u Parizu od 16.-20. lipnja 2008. godine.

Naša tvrtka će izlagati na štandu broj 3866.

Više informacija na dolje navedenim kontaktima.

2008

EUROSATORY

THE INTERNATIONAL

LAND + AIRLAND + HOMELAND

DEFENCE EXHIBITION

Jane's

GICAT

